

Underlag för budget 2015 med inriktning 2016 och 2017

Vårstädning i Ellen Keys park

ÖSTERMALMS
STADSDELSFÖRVALTNING

Box 24156, 104 51 STOCKHOLM

ostermalm@stockholm.se

08-508 10 000 (vx) 08-508 10 099 (fax)

www.stockholm.se/ostermalm

Handläggare:
Inger Outzen
Telefon:08-508 100 53**Till**
Östermalms stadsdelsnämnd
Sammanträde 2014-04-10

Östermalms stadsdelsnämnd

Underlag för budget 2015 med inriktning 2016 och 2017

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden fastställer Underlag för budget 2015 med inriktning 2016 - 2017 samt överlämnar det till kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden vill fästa kommunstyrelsens uppmärksamhet på att förskolehyrorna i nybyggnadsområdena t ex Norra Djurgårdsstaden nu har nått sådana nivåer att de inte ryms inom kommunfullmäktiges förskoleschablon.

Göran Månsson
stadsdelsdirektör

Östermalms stadsdelsnämnd

Kalaravägen 104, box24156
10451 Stockholm

ostermalm@stockholm.se
stockholm.se

Inledning

Enligt Kommunallagen ska kommunens budget innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år. Av nämndernas underlag till kommunens budget ska framgå vilka frågor som påverkar verksamhetens utveckling och ekonomi under perioden. Underlaget beskriver trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor och demografiska förändringar, effekterna av dessa samt eventuella åtgärder. I detta ingår lokalförsörjning, kompetensförsörjning samt omstrukturerings- och investeringsbehov. Nämnden ska även beakta den upphandling i konkurrens och personalövertagande på affärsmässiga grunder som sker inom stadens verksamheter. Nämnden ska kommentera budgetkonsekvenser till följd av redan fattade beslut av Kommunfullmäktige (KF) eller Kommunstyrelsen (KS).

Ärendet

Ärendet följer den disposition som anges i Stadsledningskontorets (SLK) anvisningar och skrivs i den s k ILS-webben. ILS står för integrerat ledningssystem, stadens system för ledning och uppföljning av verksamhet och ekonomi. Under vart och ett av KFs inriktningsmål sammanfattas nämndens strategiska satsningar i punktform. Därefter följer avsnitt med beskrivning av verksamheternas prioriteringar och analys av faktorer som påverkar verksamhetens utveckling. Slutligen en sammanfattande ekonomisk analys och lokalförsörjningsplan

Ärendets beredning

Ärendet har utarbetats i samråd med samtliga enheter och avdelningar inom Stadsdelsförvaltningen (SDF). Samverkan sker med de fackliga organisationerna i förvaltningsgruppen. Härutöver sker samverkan med lokala funktionshinders- och pensionärsråden. Landstinget för också ärendet för kännedom/samråd.

Bilagor

1. Dnr 2014-148-1.1. Bilaga 1 sdn10.xlsx
2. Dnr 2014-148-1.1. Bilaga 2- Äldreboendeplanering Innerstaden 2015.docx
3. Dnr 2014-148-1.1. Bilaga 3-1_GA parken_2015-17.xls
4. Dnr 2014-148-1.1. Bilaga 4-2_Ellen Keys park_2015-17.xls
5. Dnr 2014-148-1.1. Bilaga 5-3_Finlandsparken 2015-17.xls

Innehållsförteckning

1	Kommunfullmäktiges inriktningsmål	5
1.1	<i>Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök</i>	5
1.2	<i>Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras</i>	5
1.3	<i>Stadens verksamheter är kostnadseffektiva</i>	6
2	Nämndens verksamhetsområde	6
2.1	<i>Förskoleverksamhet</i>	9
2.2	<i>Verksamhet för barn, kultur och fritid</i>	10
2.3	<i>Äldreomsorg</i>	12
2.4	<i>Stöd och service till personer med funktionsnedsättning</i>	16
2.5	<i>Individ och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri</i>	17
2.6	<i>Stadsmiljöverksamhet</i>	19
2.7	<i>Ekonomiskt bistånd</i>	20
2.8	<i>Arbetsmarknadsåtgärder</i>	21
2.9	<i>Övrigt</i>	22
3	Sammanfattande ekonomisk analys	23
3.1	<i>Drift</i>	24
3.2	<i>Investeringar</i>	25
4	Lokalförsörjningsplan	26
4.1	<i>Inledning</i>	26
4.2	<i>Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av faktorer som förändrar behovet av lokaler</i>	27
4.3	<i>Kapacitet</i>	27
4.4	<i>Förändringar i lokalbeståndet</i>	28
4.5	<i>Kostnadsutveckling</i>	29
4.6	<i>Effektiviseringsmöjligheter</i>	29

I Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Stadsdelsnämnderna har många uppgifter enligt det reglemente som KF fastställde 2010. Därutöver styrs verksamheten av Riksdagens lagstiftning. Här fokuseras i första hand på KF:s tre övergripande inriktningsmål.

I.1 Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

- Samverkan i stadsmiljöfrågor och aktiv medverkan i utveckling av miljö- och livsstilsfrågor i nybyggnadsområden. SDN påtalar regelbundet behovet av förbättringar den fysiska miljön i sina remissvar och i olika trafik-, plan- och byggnadsfrågor
- Samverkan i trygghet och säkerhetsfrågor genom ett aktivt brottsförebyggande råd med arbetsgrupper, trygghetsvandringar, fältassistenter, föräldravandrare, aktioner mot otrygga miljöer ovan och under jord, belyningsfrågor mm
- Kontroll av öl- och tobaksförsäljning, smuggeltobak och langning av sprit till ungdomar
- Utåtriktad information, på hemsida till boende och besökare, ökad dialog samt bredd och djup på nyheter bl a genom att verka på sociala medier såsom Facebook och Twitter
- Tillgänglighetsvandringar där man med rullstolar, rullatorer, förbundna ögon osv testar tillgängligheten i olika inne- och utemiljöer
- Stöd till bidragsberoende personer så att de kan ta tillvara egna resurser och bli självförsörjande
- Stöd till företagande bl a genom medverkan i lokala företagarföreningar
- Arbetet med att skapa långsiktigt hållbara, tillgängliga och trygga parker fortgår och utvecklas vidare.
- Metoder och arbetsätt för att öka Östermalmsbornas delaktighet i stadsutvecklingen utvecklas vidare.
- Alla verksamheter ska på olika sätt bidra till en hållbar livsmiljö

I.2 Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras

- Medborgarna ska garanteras ett gott bemötande, rättssäker myndighetsutövning och att verksamheten bygger på kunskapsbaserade metoder. Tillgänglighet, valfrihet och inflytande ska präglade verksamheterna
- Valfrihet tillämpas inom äldreomsorg, omsorg om personer med funktionsnedsättning och inom socialpsykiatri
- Aktiv avtals- och kvalitetsuppföljning samt stöd till entreprenörer och underleverantörer
- Upphandling/konkurrensutsättning av verksamhet, och stöd till personal som är intresserade av att starta eget
- Förskolan byggs ut för att uppfylla barnomsorgsgarantin och för att tillgodose behov i nya bostadsområden.

- Satsningar på förebyggande insatser och utvecklat stöd för anhörigvårdare ska fortsätta
- Samverkan med landstinget ska förbättras.
- Fortsatt arbete för bra kost, matsituation och utevistelse för äldre
- Specialbostäder för personer med funktionsnedsättning ska byggas i nya bostadsområden
- IT-stöd ska utvecklas för att åstadkomma förenkling, ökad effektivitet och minskad miljöpåverkan

1.3 Stadens verksamheter är kostnadseffektiva

- Genom effektivt resursutnyttjande hålls kostnaderna inom budget. En förutsättning är att SDN och SDF har kontroll över ekonomin och kan göra bra prognoser för resten av året
- SDNs resurser, organisation och bemanning anpassas efter aktuella behov och används så att de ger den bästa verksamheten för medborgarna
- All personal ska bidra till effektivitet och budgethållning genom delaktighet i planering, genomförande och uppföljning. Avgörande för detta är en öppen transparent organisation och begriplig personalinformation
- Särskilda budgethållande åtgärder behöver sättas in på kort och lång sikt för att klara SDNs totala budget. Ambitionsnivån i utredningar och biståndsbeslut måste i anpassas till den ambitionsnivå som KF tänkt sig i och med de ekonomiska förutsättningarna för SDN

2 Nämndens verksamhetsområde

Nämndens ansvarsområden är förskoleverksamhet, verksamhet för barn, kultur och fritid, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, individ och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri, stadsmiljöverksamhet, ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder. Utvecklingen inom vart och ett av dessa områden redovisas nedan i nämnd ordning i separata avsnitt.

Befolkningsprognos

Ålder	0	1-5	6-9	10-12	13-15	16-18	19-24	25-44	45-64	65-79	80-	Summa
2013	923	3 448	2 143	1 380	1 214	1 347	6 191	23 743	15 088	9 876	3 816	69 169
2014	954	3 601	2 207	1 443	1 308	1 315	6 305	24 657	15 234	10 213	3 743	70 980
2015	998	3 730	2 285	1 536	1 368	1 411	6 275	25 595	15 557	10 413	3 720	72 888
2016	1 018	3 809	2 387	1 551	1 451	1 451	6 224	26 057	15 909	10 581	3 693	74 131
2017	1 033	3 924	2 391	1 633	1 504	1 526	6 230	26 465	16 183	10 788	3 718	75 395
2018	1 047	4 014	2 467	1 659	1 583	1 576	6 361	26 926	16 487	10 963	3 739	76 822

Östermalms stadsdelsförvaltning

Alder	0	1-5	6-9	10-12	13-15	16-18	19-24	25-44	45-64	65-79	80-	Summa
2019	1 064	4 105	2 528	1 741	1 610	1 661	6 507	27 413	16 871	11 080	3 792	78 372
2020	1 054	4 126	2 555	1 768	1 675	1 701	6 511	27 419	17 085	11 205	3 867	78 966
2021	1 051	4 149	2 621	1 799	1 698	1 769	6 595	27 574	17 354	11 264	3 998	79 872
2022	1 053	4 166	2 665	1 823	1 765	1 793	6 706	27 729	17 574	11 283	4 210	80 767
2013-2017	110	476	248	253	290	179	39	2 722	1 095	912	- 98	6 226
2013-2022	130	718	522	443	551	446	515	3 986	2 486	1 407	394	11 598

Östermalms stadsdelsområde är ett av de geografiskt största i staden med innerstad, närförort, naturområden och industri- och hamnområden. Befolkningen i stadsdelsområdet växer rejält under de närmaste decennierna bl a med Norra Djurgårdsstaden (NDS) där ca 10 000 nya lägenheter ger bortåt 30 000 nya invånare. Det byggs inte bara i NDS utan även i Albano, nordvästra Valhallavägen, kvarteret Svea Artilleri och längs södra Sandhamnsgatan. Genom inflyttningen under den kommande tioårsperioden beräknas befolkningen öka med närmare 12 000 personer. När NDS är färdigbyggd med även en ny stor stadsdel på Loudden närmar sig stadsdelsområdets befolkning 100 000 invånare. Ökningen är störst i arbetsför ålder 25-64 år. En viktig faktor åt motsatt håll är att äldre pensionärer 80- år minskat oavbrutet ända sedan 2001 och fortsätter att minska ytterligare ett antal år för att börja öka om ca fem år. Yngre pensionärer 65-79 år ökar men i långsammare takt, bland dessa är det är relativt små behov av äldreomsorg. Gällande förskoleåldrarna 1-5 år visar prognosen nu en något mindre förändring än i fjolårets flerårsbudget.

Större bostadsprojekt under planerande och byggande 2015-2016

Laga kraft vunna planer

- Svea Artilleri, musikhögskolan ny byggnad samt 360 lägenheter, byggnation pågår.
- Sädesärlan, Engelbrektsskolan, 80 lägenheter, byggnation pågår
- Tegelludden 16, 40 lgh, byggnation pågår
- Tegelludden 17, 100 lgh, byggnation pågår
- Etapp Västra NDS, 1200 bostäder byggnation pågår och inflytt börjar VT 2014
- Norra 2 NDS 560 lgh byggnation påbörjas 2014
- Riddaren 5,6 och 18, skola, 40 lägenheter och kontor

Antagna planer

- Filosofen, Lappkärrsberget, 700 studentlägenheter
- Albano – Institutionsbyggnader samt cirka 1000 student- och forskarbostäder, detaljplan en är antagen men överklagad

Östermalms stadsdelsförvaltning

Karlavägen 104, box24156
 10451 Stockholm
 08-50810000
 ostermalm@stockholm.se

stockholm.se

- Stettin 7, Ladugårdsgärdet, 140 lägenheter, planen är antagen men överklagad
- Väbeln 2, Ladugårdsgärdet – 33 lägenheter planen är antagen men överklagad
- Ängsbotten i NDS, bostäder/studentbostäder/kontor, 520 lägenheter varav ett stort antal studentlägenheter. Detaljplanen antogs av KF i februari 2014

Pågående planer

- Svea Artilleri 2, studentbostäder, privat förskola mm, utställning under 2014
- Väbeln 3, Ladugårdsgärdet, 400 studentlägenheter, planförslaget på utställning under 2014
- Gasklocka 3 och 4, i NDS, ca 530 lgh, planen godkändes i SBN 2013
- Gasverksområdet 150 lägenheter, lokaler och verksamheter, detaljplan ännu inte startat
- Brofästet, NDS cirka 500 bostäder, förskola, ev äldreboende, lokaler planen kommer på utställning 2014
- Norra Djurgården 1:37, Ruddammsvägen, studentbostäder, samråd 2014
- Valhallavägen, Cirka 800 bostäder, verksamheter. Programsamråd under 2014
- Ordonnansen 6 110 lgh, samråd VT 2014
- KTH tre detaljplaner totalt 630 lgh, samråd VT 2014
- Klarbäret studentbostäder samråd 2014

Särskilda utvecklingsfrågor

Förskoleutbyggnad

Förskoleutbyggnaden ska hålla takten med befolkningsökningen. I NDS planeras tidigt för nyetablering av förskolor. Se vidare under lokalförsörjningsplan. Ett växande problem är att de kommunala bostadsbolagen vill ta ut väsentligt högre hyror i attraktiva lägen enligt kommersiella principer, ibland högre än de privata fastighetsägarna i samma områden. Hyresnivån i t ex Norra Djurgårdsstaden är redan omöjlig att rymma inom KFs förskoleschablon.

Utbyggnad av boenden för personer med funktionsnedsättning

Behovet av specialbostäder för personer med funktionsnedsättning, såväl psykisk som fysisk, boende inom stadsdelsområdet kan sannolikt tillgodoses genom planerad nybyggnation, bl a i NDS. En ökning av antalet ärenden med insatser enligt både LSS och LASS förväntas i takt med nybebyggelsen i området. Eftersom de nya fastigheterna är tillgängliga ur handikappsynpunkt förmodas personer med framför allt fysisk funktionsnedsättning att flytta in. Nybyggnation avseende gruppboenden och serviceboenden planeras för inflyttning 2015/2016 i NDS. Antalet specialbostäder kan dock bli färre än planerat då boendekostnaderna har visat sig bli för höga. Fler bostäder behöver byggas med rimliga boendekostnader för vuxna med funktionsnedsättning, särskilt för vissa grupper med speciella behov, såsom personer med förvärvat hjärnskada, yngre dementa och äldre. Se vidare under lokalförsörjningsplan.

Effektivisering av de administrativa lokalerna

Lokalytorna på förvaltningskontoret på Karlavägen 104, samt Karlavägen 112, har tidigare

Östermalms stadsdelsförvaltning

Karlavägen 104, box24156
10451 Stockholm
08-50810000
ostermalm@stockholm.se

stockholm.se

setts över. Ytan har minskats vilket nu innebär att många handläggare delar rum vilket gör det svårt att effektivisera ytterligare i dessa lokaler. När nya förskolor planeras strävar förvaltningen efter att planera så yteffektivt som möjligt. Förvaltningen ser över lokalbeståndet kontinuerligt.

2.1 Förskoleverksamhet

Budget per verksamhet, netto	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
mnkr	bokslut	bokslut	bokslut	bokslut	Vp	förändring föregående år	förändring föregående år
Förskoleverksamhet	202,9	209,4	217,3	231,0	228,9	0	0

Den stora utmaningen i framtiden - Följande områden behöver fortsatt vara föremål för insatser

Nedan beskrivs trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor och effekterna av dessa som framkommer bland annat ur Barn- och ungdomsavdelningens verksamhetsdialoger med förskoleledningarna, brukarundersökningens resultat samt enheternas verksamhetsberättelser.

Kompetens är en viktig faktor. Det är viktigt att staden är långsiktig och uthållig i sina satsningar inom fortbildning och de karriärvägar som erbjuds. Ett aktivt arbete för att öka andelen förskollärare behöver bedrivas långsiktigt på en övergripande nivå. Antalet utbildningsplatser vid universitet och högskolor bör öka.

Prioriterade mål för verksamheten:

- Likvärdighet: Den stora utmaningen i framtiden är att skapa lika bra förutsättningar i alla verksamheter för barnens utveckling och lärande med fokus på de pedagogiska miljöerna och med stadens kvalitetsindikator som drivkraft.
- Delaktighet: Stor vikt läggs på att medarbetarna trivs på sitt arbete och tycker att uppdraget är meningsfullt. Medarbetarnas delaktighet ska säkerställas genom samverkan, planering och uppföljning av verksamheten.

Förskolelokaler

Någon form av stimulansbidrag och fortsatta bidrag till förskolelokaler med hög hyra är ett måste för att nödvändig utbyggnad ska kunna ske. De stora skillnaderna i lokalkostnader över staden - hyrorna i innerstaden är ofta dubbelt dem i ytterstaden - borde uppmärksammas genom förändringar i resursfördelningssystemet eller på annat sätt.

Omsorg på obekvämt arbetstid

Omsorg på obekvämt arbetstid innebär omsorg utanför förskolans ramtider (vardagar 06.30 - 18.30). SDF utreder tillsammans med Kungsholmens och Norrmalms SDF möjligheterna att samverka kring omsorg för vårdnadshavare som har behov av omsorg på obekvämt arbetstid.

Utveckling och Lärande i SDF:s framtida förskoleverksamhet

Brucarundersökningar och SDF:s egen kvalitetsuppföljning visar att resultat- och kvaliténivån Östermalms stadsdelsförvaltning

är lite ojämn över stadsdelsområdet. Det innebär att förskoleenheternas åtaganden ska ha en koppling till kommunfullmäktiges och SDN:s prioriterade målområden nedan. Åtagandena måste kompletteras med konkreta och uppföljningsbara aktiviteter på arbetslagsnivån.

Språk i SDF:s framtida förskoleverksamhet

2014 års verksamhet ska eftersträva att barnlitteratur i förskolorna är en källa till språkstimulans, samtal och reflektion. Högläsning är ett inslag och utgår från olika språkgenrer. Litteratur och läsning är en naturlig del i barnens utbildning och är tillsammans med barnens eget berättande, en naturlig del i förskolornas verksamhet.

Barn i behov av stöd i SDF:s framtida förskoleverksamhet

Alla barn ges möjligheter att utifrån sina förutsättningar och behov delta i den ordinarie verksamheten. Ett inkluderande förhållningssätt ligger till grund för förskolornas planering av verksamheten, med fokus på att stärka det enskilda barnets egen lust att lära och utvecklas.

Demokratisk kompetens i SDF:s framtida förskoleverksamhet

Barn har utifrån sin förmåga inflytande över och är delaktiga i utformningen av förskolans miljö och verksamhet. Förskolornas arbetsformer och förhållningssätt medverkar till att varje barn i förskolan utvecklar demokratisk kompetens. Barn möts med respekt, känner sig trygga och har inflytande över sin vardag.

Arbetslagen ska sträva efter att varje barn utvecklar sin förmåga att förstå och att handla efter demokratiska principer genom att få delta i olika former av samarbete och beslutsfattande.

Samverkan med föräldrar i SDF:s framtida förskoleverksamhet

Förskolornas arbete med barnen sker i ett nära och förtroendefullt samarbete med hemmen. Föräldrarna har möjlighet att inom ramen för de nationella målen vara med och påverka verksamheten i förskolan.

2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid

Budget per verksamhet, netto	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
mnkr	bokslut	bokslut	bokslut	bokslut	Vp	förändring föregående år	förändring föregående år
Barn, Kultur och Fritid	10,8	11,9	10,1	12,0	11,9	0	0

Parklekarna

En utmaning är att klara av den ökade belastningen på offentliga ytor. En särskilt parkleksplan bör tas fram. En sådan plan kan bli underlätta arbetet med att förbättra för besökare med funktionsnedsättning.

Fältverksamhet

Fältassistenterna arbetar utifrån den "preventiva paradoxen" vilket innebär att man i förhand Östermalms stadsdelsförvaltning

inte kan veta vilka ungdomar som kan komma att utveckla problem i ett senare skede. Ofta läggs fokus på riskungdomar och andra ungdomar kan då förbises. För att arbeta på detta sätt krävs att fältassistenter når så många ungdomar som möjligt, på så många arenor som möjligt. Det kan göras genom att utöka antalet enskilda samtal och gruppsamtal med ungdomar för att kunna bemöta det behov av stöd och vuxenkontakt som ungdomarna har.

Samverkan med skolpersonal, polis, socialtjänst, fritidsledare, föräldravandrare och andra fältassistenter är av stor vikt för fältarbetet. Fältassistenter arbetar främst med åldrarna 12-19 år som bor eller vistas i stadsdelsområdet under dag- och kvällstid. I dagsläget är fokus kanske framför allt på ungdomar i åldern 13-16 år. Att kunna utveckla arbetet med de andra åldrarna, vilket behov finns för, och samtidigt inte försämra det arbete som redan görs är önskvärt under planperioden. Att kunna identifiera fler ungdomar i risk eller i behov av stöd/hjälp i ett så tidigt skede som möjligt förutsätter ökade resurser för det uppsökande arbetet med och samverkan kring ungdomarna.

Humlanhuset

Ny kommunal ungdomsverksamhet etableras under planperioden i s k Humlanhuset i Humlegården innebärande ökade kostnader både i form av investeringar samt rekrytering av fler medarbetare.

Humlanhuset ligger vid Humlegårdens ungdomspark som SDF redan driver. Förvaltningen planerar en utökad öppen verksamhet för start av ungdomsverksamhet under kvällstid. Den övergripande inriktningen ska vara fritidsverksamhet för målgruppen 12 – 19 år samt lokal till SDF:s fältassistenter. Öppen fritidsverksamhet med enklare servering kompletterar SDF:s ungdomsverksamhet, som idag bedrivs i parken. Den planerade verksamheten ska ingå som en del av SDF:s utbud av fritidsaktiviteter med möjlighet till kombinationstjänster för fritidsledarna. Med personal i huset både kvällstid och helger skapas en ökad trygghet i parken både för ungdomar och för andra som besöker parken. Vardagar dagtid när ungdomarna går i skolan kommer huset vara disponibelt även för andra behov.

Prevention

Cannabis verkar vanligt förekommande i målgruppen. SDF ser ett fortsatt behov av att motverka alkohol- och användandet av narkotika. Detta gäller särskilt cannabis. Bland annat genom att fokus läggs framför allt på att påverka ungdomars och föräldrars attityd till alkohol och andra droger. I detta arbete kommer det uppsökande fältarbetet att ha en central roll. Enligt Stockholmsenkäten ökar alkoholkonsumtionen och cannabisbruket markant mellan år 9 och år 2 på gymnasiet. Detta innebär att mer arbete måste läggas på denna målgrupp i form av mer information kring droger, ökad samverkan med andra aktörer och ökat stöd till ungdomarna. Det preventiva arbetet bland ungdomar i år 6-8 kan utvecklas ytterligare för att ge större positiv påverkan.

Utbildning behöver skapas för stadsdelsområdets skolpersonal i år 9 t.o.m. år 2 på gymnasiet. Deltagarna behöver förutom kunskap kring cannabis och dess konsekvenser, även förse med ett lektionsupplägg för elever kring cannabis. Särskilda föräldramöten kring cannabis behöver ske i år 1 på gymnasiet.

Kulturen

Lässatsningen

Implementering och förankring av lässatsningen måste ges mycket tid för att nå ut och peka på en utveckling som gynnar alla barn. För att kunna säkerställa barnens språkutveckling på bästa sätt och kunna bidra till barnens läs och skrivutveckling krävs fortbildning, nätverkande och en organisation inom förskoleenheterna som möjliggör detta.

Lässatsningen kommer att generera ett större samarbete med biblioteken och därmed en kunskap om olika genrer inom barnlitteraturen. Med detta följer ett ökat behov av djupare kunskap om barns förståelse av innehållet i texter. Detta ställer även högre krav på pedagogernas kunskaper.

Det är också viktigt att se lässatsningen ur ett vidare perspektiv där alla befintliga språk ingår.

Nationella minoriteter och minoritetsspråk

En tydlig organisation på alla nivåer behövs för att målen i lagtexten ska kunna uppfyllas. Information och kunskaper behöver spridas till allmänheten och minoritetsgrupper såväl lokalt som i staden.

2.3 Äldreomsorg

Budget per verksamhet, netto	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
mnkr	bokslut	bokslut	bokslut	bokslut	Vp	förändring föregående år	förändring föregående år
Äldreomsorg	664,3	655,9	679,5	665,2	696,3	- 0,3	0

Verksamhetens utveckling

Äldres trygghet, öppna verksamheter och förebyggande insatser, samarbete med frivilligorganisationer, det sociala innehållet, maten och anhörigstöd är betydelsefulla utvecklingsområden inom äldreomsorgen. En tendens är att personer med ex psykiska och sociala problem och missbruk lever längre vilket ställer krav på äldreomsorgen att utöver traditionella insatser även tillhandahålla stöd för dessa målgrupper. År 2014 infördes två nya ersättningssystem inom äldreomsorgen, inom hemtjänst och i vård- och omsorgsboende.

Förändringar i förutsättningar

Den befolkningstrend stadsdelsområdet har haft de senaste åren med en minskning av gruppen 80 år och äldre fortsätter. Minskningen av den äldsta åldersgruppen leder till ett minskat behov av insatser, främst av vård- och omsorgsboende. Från 2017 börjar antalet 80 år och äldre långsamt börja öka igen. I jämförelse mot tidigare prognoser antas den äldre befolkningen öka snabbare i årets befolkningsprognos vilket främst beror på ett högre flyttnetto, förbättrad hälsa samt planering av betydligt fler bostäder än tidigare.

Samtidigt som antalet äldre ökar på sikt finns det faktorer som pekar på att behovet av äldreomsorg minskar, ex att de äldre lever längre, blir friskare eller använder olika former av

hjälpmedel. Även en generellt förbättrad bostadsstandard och tillgänglighet vid funktionsnedsättningar, en längre period av sammanboende genom ökad livslängd för både män och kvinnor, införandet av RUT- tjänster påverkar konsumtionen. Tabellen nedan visar en prognos för antal äldreomsorgstagare inom Östermalms stadsdelsområde.

	2014	2015	2016	2017	
Vård- och omsorgsboende	631	620	600	590	
Hemtjänst	1 410	1390	1 370	1 360	
Totalt	2 050	2 030	1 990	1 970	
därav 80-år	1 610	1 570	1 530	1 500	

Enligt Sweco hade 17,8 % av de boende i stadsdelsområdet som var 65 år och äldre någon form av äldreomsorg i januari 2013. För 80 år och äldre hade 48,7 % någon form av äldreomsorg och motsvarande siffra för den yngre åldersgruppen är 4,6 %. En ökning av den yngre åldersgruppen betyder, på ett antal års sikt, ett ökat behov av insatser i ordinärt boende.

Äldreboendeplanering

De fyra SDF i Innerstaden har inför budget 2015 med inriktning 2016–2017 tagit fram en gemensam äldreboendeplanering som redovisas i särskild bilaga. Prognosen visar en fortsatt minskning av antalet äldre med behov av vård- och omsorgsboende fram till runt 2021. Östermalm har mot bakgrund av minskat befolkningsunderlag en fortsatt minskning av antal köp av vård- och omsorgsboendeplatser (se tabell ovan). Flyttströmmar visar att andelen vård- och omsorgsboendebeslut som verkställs inom regionen är 82 % för Innerstaden. Det finns en kö till alla vård- och omsorgsboenden i Innerstaden och lediga platser står inte tomma länge innan de hyrs ut. Antalet faktiska platser i vård- och omsorgsboende, inklusive korttidsplatser, som finns belägna inom region Innerstaden är totalt 1 834 varav 417 finns inom Östermalm. Räknas även platser inom ramavtalet med finns 535 platser.

Inom Östermalms är merparten av vård- och omsorgsboendena ny- eller ombyggda och i gott skick. Förvaltningen fortsätter den påbörjade översynen av inventarierna. Dianagården behöver utredas närmare för ev. avveckling alternativt ombyggnad. Fastigheten är framöver i behov av ett omfattande stambyte och en ombyggnad av badrummen krävs för att tillgodose arbetsmiljökraven. Östermalm deltar i planeringen för uppförandet av ett nytt vård- och omsorgsboende i kvarteret Brofästet i Norra Djurgårdsstaden. Den fortsatta planeringen har skjutits upp av Micasa i avvaktan en översyn av kostnaderna och möjliga alternativ. Planering för Dianagården sker parallellt med nybyggnationen och en avvecklingsplan kommer att redovisas med utgångspunkt från Micasas översyn.

Hemtjänsten

Inom hemtjänst införs under 2014 ett nytt ersättningssystem som baseras på utförda timmar. Målet är att detta ska leda till att tiden hemma hos den enskilde ökar vilket är en kvalitetsökning för brukaren men även en förbättring av arbetsmiljö för personalen. Inom hemtjänsten har valfriheten inneburit en ökad konkurrens vilket tillsammans med äldreminskningen i befolkningen fört med sig att antalet kunder minskat de senaste åren inom den kommunala utförarenheten. Mot bakgrund till detta görs anpassningar inom hemtjänsten i egen regi avseende personalvolym och lokaler.

Östermalms stadsdelsförvaltning

Dagverksamhet

Dagverksamhet har stor betydelse som komplement till övriga insatser och avlastning till anhöriga. Den kommunala dagverksamheten består av en verksamhet med social inriktning och två verksamheter för personer med demenssjukdom. Behoven beräknas i stort sett vara oförändrade och fokus kommer att vara på de öppna träffpunkterna med olika inriktningar.

Öppna träffpunkter

Former för öka de äldres deltagande i kultur och friskvårdsaktiviteter kommer att utvecklas inom stadsdelens två öppna träffpunkter. Dessa erbjuder social samvaro, stimulans och aktiviteter. Det även finns ett utomhusgym för äldre i Tessinparken med målet att främja motion. Frälsningsarmén Templet driver med stöd av SDN en öppen verksamhet som riktar sig till personer över 60 år med psykiska funktionshinder. Målet att de populära dagsutflykterna för stadsdelens pensionärer ska fortsätta.

Frivilligorganisationer

Frivilliga insatser ska uppmuntras för att stimulera till aktiviteter för äldre och en målsättning är att utöka samarbetet med frivilligorganisationerna på Östermalm. Frivilligorganisationer utgör ett komplement till nämndens äldreomsorg och är en resurs i det förebyggande arbetet och kan bidra till att bryta äldres ensamhet. Genom utbetalning av föreningsbidrag stödjer stadsdelsnämnden frivilligorganisationernas verksamhet.

Aktiviteter och utevistelse

En utevistelsegaranti kommer att definieras i staden samt ungdomsbesök erbjudas för ökad trivsel. Det finns aktivitetssansvariga och kulturombud på vård- och omsorgsboendena för att anordna kulturaktiviteter. Förvaltningen har fortsatt avtal med stadsbiblioteket så att böcker finns att tillgå på samtliga vård- och omsorgsboenden.

Måltiderna

Måltidsupplevelsen och maten inom vård- och omsorgsboendena är viktiga områden. Särskild uppmärksamhet kommer att ges för att de äldre ska få en lustfylld måltidsupplevelse.

Utbildning

Personal inom äldreomsorgen kommer att erbjudas grundutbildning med målet att all tillsvidareanställd personal ska ha grundutbildning. Det är också viktigt att utveckla svenskkunskaperna för de anställda inom äldreomsorgen som har svenska som andra språk.

Stöd till anhöriga

Genom ett samarbete med innerstad-SDF kommer det att finnas ett varierat och flexibelt utbud av insatser till de som vårdar anhöriga och närstående. Anhörigstöd kommer att kunna ges både direkt och indirekt. Det finns en anhörigkonsulent och insatser som ex. anhörigcafé och samtalsgrupper samt föreläsningar för anhörigvårdare. Anhörigvårdare erbjuds stöd via det webbaserade kommunikationsverktyget "Gapet". Anhörigstödet ska fortsätta utvecklas under perioden främst avseende anhöriges behov av stöd för egen del.

Östermalms stadsdelsförvaltning

Karlavägen 104, box24156
10451 Stockholm
08-50810000
ostermalm@stockholm.se

stockholm.se

Förebyggande och uppsökande arbete

Arbetet med att förebygga fallskador, brandolyckor samt förebyggande hembesök och informationsmöten för de som fyller 75 år kommer att fortsätta. Vaktmästarservice kommer att tillhandahållas de äldre i ordinärt boende som har fyllt 75 år och heminstruktörsverksamhet för syn- och hörselskadade finns gemensamt för innerstaden. För att stoppa våld och övergrepp mot äldre finns en samverkan med den lokala polisen. Det finns representanter i projektet Kvinnofrid och det viktigt att all personal inom äldreomsorgen har teoretiska kunskaper om relationsvåld.

Medicinskt ansvar - region innerstaden

Innerstad-SDF har regionaliserat funktionerna som Medicinskt Ansvarig Sjuksköterska (MAS) och Medicinskt Ansvarig för Rehabilitering (MAR). Syftet är att öka samsyn och vidareutveckla det medicinska ansvaret. Ett nytt dokumentationssystem för hälso- och sjukvården, Life Care, införs i staden under 2014. Det bygger på ICF, Nationellt Fackspråk. Life Care ersätter VODOK och berör egen regi och stadens entreprenad drivna vård- och omsorgsboenden.

Biståndsbedömning

Förvaltningen eftersträvar en god kontinuitet vad gäller biståndshandläggare. Metoder och arbetssätt kommer att utvecklas för att få en bättre kontroll av att brukaren får insatser i den omfattning som biståndsbeslutet anger och att likvärdig biståndsbedömning sker. Fortsatt uppmärksamhet ska riktas mot att utveckla samverkan med landstinget och externa utförare.

Hemsjukvård i förändring

En kommunaliserad hemsjukvård kan öka möjligheten till kvarboende även för personer med omfattande vård- och omsorgsinsatser då helhetssynen och förutsättningarna för samordning mellan HSL- och SoL insatser bör öka. En sådan förändring kommer att ställa nya och större krav på hemtjänstutförarna då integrering av hemtjänst och hemsjukvård sker.

Prioriteringar under kommande år

Särskilt fokus läggs på demens- och anhörigfrågor och vikten av en god arbetsmiljö. Fortsatt utveckling av former för samarbete med husläkarmottagningar och övriga landstingsfinansierade verksamheter t.ex. i frågor rörande anhörigstöd och de mest sjuka äldre. Prioriteringarna under kommande år kommer att ligga i linje med vad som framkommit i stadens brukarundersökningar.

- En utvecklad verksamhetsuppföljning med fokus på den individuella uppföljningen inom såväl hemtjänst som det särskilda boendet. Uppföljningarna kompletteras med fördjupande uppföljningar som hittills genomförts i projektförhållande.
- Maten och måltiden är av central betydelse för äldres hälsa och välbefinnande liksom det sociala innehållet i äldreomsorgen.
- Satsning på samarbetet med landstingets öppen- och slutenvård kring de mest sjuka äldre och demenssjuka samt med de frivilliga organisationerna.
- Det kommer att ske en fortsatt implementering av Stockholms stads värdegrund och värdegrundsgarantier inom alla verksamheter.
- Vidareutveckling av anhörigstöd, tillsammans i innerstaden, är viktigt för att

Östermalms stadsdelsförvaltning

- underlätta för dem som vårdar en närstående i hemmet.
- Arbetet med förebyggande arbete och äldres trygghet är prioriterade områden
- Pensionärsluncher i någon skola enligt den modell som framgångsrikt tillämpas i Skärholmen
- Öka kompetensen hos omsorgspersonalen så att alla medarbetare har kompetens för sina arbetsuppgifter och den sociala dokumentationens kvalitet.
- Biståndsbedömningen kommer utveckla metoder för att öka kvaliteten och rättssäkerheten i handlägningsprocessen.
- Under perioden kommer stor vikt att ligga på systematisk uppföljning av äldreomsorgens samtliga utförarverksamheter.

2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Budget per verksamhet, netto	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
mnkr	bokslut	bokslut	bokslut	bokslut	Vp	förändring föregående år	förändring föregående år
Pers. med funktionssneds.	109,8	122,6	122,1	125,2	127,0	0	0

Lagen om valfrihet, LOV, gäller för de flesta insatser inom området funktionsnedsättning. Få privata utförare ansöker om inträde enligt LOV när det gäller boenden enligt LSS § 9:8 och 9:9. Detta beror sannolikt på att det är mer lönsamt att stå utanför och sälja platser till högre kostnader till stadsdelarna. Inom daglig verksamhet och korttidsboenden är behovet mer än väl täckt av verksamheter som säljer platser inom LOV i staden.

Nybyggnationer avseende gruppboendestäder och serviceboendestäder i SDN planeras för inflyttning 2015/2016 i Norra Djurgårdsstaden. Dock kan färre specialboendestäder än planerat komma att byggas då boendekostnaderna bedöms bli för höga. Fler boendestäder behöver byggas med rimliga boendekostnader för vuxna med funktionsnedsättning i staden, särskilt för vissa grupper med speciella behov, såsom personer med förvärvad hjärnskada, yngre dementa och äldre.

Personer med neuropsykiatriska diagnoser har i regel önskemål om egna lägenheter med stöd. Boendestöd är en insats som ofta fungerar bra för den enskilde även om serviceboendestäder också kan fungera för personer med neuropsykiatriska diagnoser. För denna växande målgrupp behöver samarbete och ansvar med landstingets psykiatri och habilitering tydliggöras. Det gäller både hur stödet till dessa personer ska utformas och verkställas, men även kostnadsansvar.

Traditionella gruppboendestäder efterfrågas allt mindre eftersom yngre personer med funktionsnedsättning inte vill bo i de institutionsliknande boendestäderna, som idag erbjuds, och som inte ger tillräcklig personlig frihet. Friliggande (service)lägenheter med personaltillsyn verkar bättre tillgodose behoven.

Personer med funktionsnedsättning har stora svårigheter att komma ut på den reguljära arbetsmarknaden och målet ska vara i möjligaste mån lönearbete. Det finns behov av gemensamma insatser från arbetsförmedling, försäkringskassa och arbetsgivare att öka antalet

arbetstillfällen för dessa grupper.

Försäkringskassans ändrade regler vid nyprövning av LASS-ärenden medför ibland att den enskilde inte längre bedöms ha rätt till LASS, utan istället måste få insatser enligt LSS som finansieras av kommunen. Försäkringskassans ändrade och hårdare bedömningskriterier vid prövning av assistansersättning riskerar att medföra väsentligt högre kostnader för kommunen då den enskilde inte bedöms ha rätt till assistansersättning, utan istället måste få bistånd i form av personlig assistans eller andra insatser enligt LSS som finansieras av kommunen. LASS och LSS § 9:2-ärendena medför också höga kostnader för kommunen i form av sjuklönekostnader för personliga assistenter, eftersom kostnader för vikarie inte ersätts av försäkringskassan (LASS).

2.5 Individ och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Budget per verksamhet, netto	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
mnkr	bokslut	bokslut	bokslut	bokslut	Vp	förändring föregående år	förändring föregående år
Individ och familj	67,6	71,4	68,4	67,0	64,9	0	0

Barn- och ungdomsvård/ Familj

SLKs och KFs nycklar för fördelning av medel har ändrats sedan ett antal år tillbaka och grundas numera huvudsakligen på kriminalitet och skolprestationer, vilket eventuellt kan missgynna innerstaden. De faktorer som leder till kostsam vård är främst psykisk sjukdom och missbruk. SDF vill återigen uppmärksamma behovet av att insatser för flickor med självdestruktivt beteende inte har samma tyngd som pojkars utagerande och kriminalitet i SLKs och KFs budgetfördelningsnycklar.

Landstingets psykiatri har enligt vår uppfattning inte avsatt tillräckliga resurser för vård och behandling av svårt sjuka barn som är i behov av dygnet runt vård. BUS-överenskommelsen har tyvärr inte löst problemet. Behovet av institutionsvård har de senaste åren varit lågt, men eftersom kostnaderna per insats samtidigt ökat utgör placeringarna fortfarande en lika stor del av budget.

Socialsekreterarnas förmåga att hjälpa familjer att fungera bättre har stärkts genom att alla har en systemteoretisk utbildning, vilket har medfört färre placeringar. Ungdomsmottagningens övergripande mål är att förebygga psykisk och fysisk ohälsa hos ungdomar och unga vuxna samt att förebygga oönskade graviditeter och könssjukdomar. Målet kvarstår.

Barn och unga kommer även i fortsättningen att prioriteras i syfte att förhindra självdestruktivitet och motverka rekrytering till missbruk och kriminalitet samt motverka spridning av könssjukdomar. Tidiga insatser görs genom KOMET-program och grupper för barn i skilsmässokonflikter, samarbetet med BVC, förskolor och skolor ses som grundläggande i det förebyggande arbetet.

Beroendeproblematik

Det dominerande missbrukspreparatet är alkohol, vilket 60 % av klienterna har som huvuddrog. 17 % av klienterna har ett blandmissbruk av alkohol och narkotika, alternativt av olika narkotiska preparat. Av de som missbrukar narkotika har 11 % av klienterna heroin som huvuddrog. Tidigare år fanns de flesta klienterna i åldersspannet 45 – 64 år. Nu är dock klientgruppen i åldersspannet 25-44 år lika stor. Endast ett fåtal klienter under 25 år är aktuella och ca 10 klienter är över 65 år.

Många klienter har komplexa vårdbehov i form av antingen fysiska- och/eller psykiska komplikationer i kombination med missbruk. Större delen av budgeten går till placering av hemlösa missbrukare. För att hålla kostnader för hemlösa på en måttlig nivå samt möjliggöra för målgruppen att på sikt kunna leva ett självständigt liv, krävs att staden fortsätter ha en god tilldelning av försöks- och träningslägenheter till stadsdelsnämnderna.

För att stödja missbrukare på ett kostnadseffektivt sätt är det viktigt att samarbetet med andra huvudmän fortsätter att utvecklas. Vuxenenheten är sedan många år samlokaliserad med landstingets beroendevård i Östermalms beroendemottagning på Karlavägen 112. Som grund för detta finns en samverkansöverenskommelse där även psykiatrin, habiliteringen och kriminalvården ingår.

Våld i nära relationer prioriteras genom att utvecklingsmedel har sökts för 2014 via länsstyrelsen. Kungsholmens, Norrmalms och Östermalms SDF samverkar sedan 4 år tillbaka när det gäller dessa frågor.

Socialpsykiatri

Under år 2013 genomfördes en totalinventering av socialpsykiatrins målgrupp inom hela staden delvis utifrån överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting och möjlighet till erhållande särskilt riktade medel, s k PRIO-medel. Inventeringsrapporten visar att målgruppen delvis har förändrats sedan 1996 och 2006. Andelen kvinnor i målgruppen har ökat jämfört med tidigare totalinventeringar. Fler personer har idag en neuropsykiatrisk diagnos, de är i större andel föräldrar samt har vårdats korta tider eller inte alls inom landstingets heldygnsvård. Även om kvinnor är i majoritet i målgruppen är det män som dominerar när det gäller insats i form av boende. Kvinnor är däremot i klar majoritet när det gäller exempelvis boendestöd och sysselsättning. En handlingsplan har tagits fram utifrån rapporten, uppföljning 2015.

Områden som kommer att prioriteras:

Boenden - Det saknas platser för att kunna möta behovet av bostad med särskild service och stödboende. SDF ansvarar för ett antal personer med psykisk funktionsnedsättning som bott mycket länge på hem för vård och boende (HVB) ute i landet. Förvaltningen fortsätter att undersöka möjligheterna för dessa personer att komma åter till hemkommunen.

Sysselsättning - Det är fortfarande mindre än hälften av målgruppen som har någon form av sysselsättning. Det finns behov av gemensamma insatser från arbetsförmedling, försäkringskassa och det privata näringslivet för att öka antalet arbetstillfällen. Det är positivt att socialförvaltningen satsar på ett informationscenter med upplysning om olika arbets-/studievägar, sysselsättning och praktik genom Alfa-projektet och genom IPS-projektet där personer med psykisk funktionsnedsättning kan få arbetsrehabilitering och hjälp med att

Östermalms stadsdelsförvaltning

komma ut i arbete och studier

Hälsa - En stor andel av målgruppen har bristande fysisk hälsa.

Östermalms stadsdelsnämnd har sökt och erhållit medel för ett särskilt hälsoprojekt ur PRIO-medel tillsammans med Norrmalms och Kungsholmens stadsdelsnämnder, Norra Stockholms Psykiatri och IFS och RSMH.

Barn - Det är en ökad andel av målgruppen som har barn, men det framkommer inte alltid i utredningarna.

Anhöriga - Anhörigas situation uppmärksammas sällan i utredningen.

Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar - 2013 års inventering är den första där personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning utgör en stor andel av målgruppen.

Verksamheten personligt ombud - under förutsättning att medel från länsstyrelsen tillförs såsom tidigare.

2.6 Stadsmiljöverksamhet

Budget per verksamhet, netto	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
mnkr	bokslut	bokslut	bokslut	bokslut	Vp	förändring föregående år	förändring föregående år
Stadsmiljö	14,1	15,7	16,4	19,4	18,1	0	0

Omvärldsfaktorer

Stockholms grönska är ett viktigt varumärke som förtydligas i målet om en grön växande stad. Stockholm är en grön huvudstad i världsklass och enligt Vision 2030 ska parkerna utvecklas till en gemensam resurs för allt fler parkbesökare. Förvaltningen medverkar i planeringen för nya och attraktiva bostäder med grönskande utomhusmiljöer och bra samhällsservice. Fler boende samt en ökande dagbefolkning med arbetande, studerande, turister m.fl., ställer krav på såväl befintliga som nya parker. Förvaltningen har ett stort ansvar i planeringen av Norra Djurgårdsstaden och flera andra stora stadsutvecklingsprojekt på Östermalm med syfte att skapa en attraktiv stad med grönskande och stimulerande utomhusmiljöer, hållbara livsstilar och verksamheter som leder till hög livskvalitet.

Ekonomisk utveckling

Östermalm har fantastiska parkanläggningar, som utgör ett stort värde för stadens invånare, men de är inte anlagda som aktivitetsparker. Fler parkbesökare och fler funktioner innebär ökade kostnader för såväl drift som underhåll och investeringar, för att kunna uppnå nämndens mål om välskötta och attraktiva parker. Många nyetablerade förskolor och skolor, saknar egen gård för utelek och är hänvisade till parkerna som därigenom får ett ökat slitage. Parkerna används också alltmer till picknick, lunchställe, firmafester, uteserveringar m.m., vilket kräver ökad städfrekvens samt ökat underhåll. Flera olika parkanläggningar utgör värdefulla tillgångar i stadsdelsområdet, men kräver insatser med höga kostnader för drift och

Östermalms stadsdelsförvaltning

underhåll, något som driftbudgeten för stadsmiljö inte ger utrymme för och heller inte ger utdelning för i gällande fördelningsnyckel. Detta har medfört eftersatt underhåll under flera år, och behovet av reinvesteringar i stadsdelsområdets parker har växt.

Under 2012 och 2013 har samtliga 14 stadsdelsförvaltningar, under ledning av stadsträdgårdsmästaren på trafikkontoret, genomfört en omfattande inventering av reinvesteringsbehovet i respektive stadsdelsområde. Inventeringen är uppdelad i olika kategorier som exempelvis trappar, murar, gångvägar och plaskdammar, samt med prioriteringar. Utifrån denna inventering uppgår det totala reinvesteringsbehovet till 450 mnkr utöver ram i hela staden, varav 20,1 mnkr utgör Östermalms del. En samlad satsning på reinvesteringar är ekonomiskt effektiv, förlänger livslängden på parkanläggningarna, och är en förutsättning för att uppnå målet om en grön växande stad med långsiktigt hållbara parker. Förvaltningens analys av den stadsgemensamma utredningen är att det i ett långsiktigt perspektiv kan vara mer ekonomiskt hållbart att se över driftbudgeten för att minska de framtida behoven av reinvesteringar.

Prioriteringar

Parkplanen, trygghetsvandringar, medborgarförslag, idéer från Östermalmsborna, medborgarenkäter samt samarbete med berörda fackförvaltningar styr nämndens prioriteringar. Invånarna ska känna sig delaktiga i utvecklingen av stadsmiljön på Östermalm.

Metoder och arbetssätt ska utvecklas för att ge förutsättningar för en idéburen stadsförbättring. Under 2016 och 2017 planeras en ny lokal parkplan tas fram utifrån Den gröna promenadstaden – strategi för utveckling av park och natur, samt Stockholms parkprogram.

Forskning och teknisk parutveckling krävs för att kunna skapa långsiktigt hållbara parker.

För att öka trygghet och säkerheten i stadsdelens parker tas åtgärdsplaner för parkträden fram och genomförs. Insatser för att minska nedskräpning och öka ansvarskänslan för vår gemensamma parkmiljö fortsätter. För att uppnå målet om en bra utemiljö för barnen enligt barnkonventionen görs bl.a. en satsning på lek och rörelse i parkerna. Avdelningen verkar också för att principer för utformning av förskole gårdar tas fram genom att delta i projektarbetet Staden i ögonhöjd.

Förvaltningen arbetar tillsammans med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret med att ta fram en långsiktig förskoleplanering för Norra Djurgårdsstaden, som innehåller både permanenta och tillfälliga förskolor.

2.7 Ekonomiskt bistånd

Budget per verksamhet, netto	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
mnkr	bokslut	bokslut	bokslut	bokslut	Vp	förändring föregående år	förändring föregående år
Ek bistånd	22,0	24,1	24,5	23,8	24,1	0	0

En stor del av de ärenden som aktualiseras idag uppvisar en komplex problematik. Ungefär Östermalms stadsdelsförvaltning

hälften av bidragstagarna har en problematik som gör att de inte kan betraktas som vanliga arbetsökande, utan behöver särskilt stöd för att komma igång. Förvaltningens bedömning är att det inte kommer att förändras under kommande treårsperiod. Alltför många blir kvar i bidragsberoende under lång tid på grund av ohälsa, ofta av socialmedicinsk karaktär och pga. långvarig arbetslöshet. Arbetslösheten är låg, ca 2 % i snitt i de tre stadsdelsområdena och utgör endast 0,5 % i snitt av den totala befolkningen. Förvaltningens bedömning är att antalet arbetslösa kommer att vara fortsatt lågt, trots hög inflyttning, men att gruppen bidragsberoende som står långt från arbetsmarknaden kommer att kvarstå i nuvarande omfattning under lång tid. Under de kommande åren prioriteras, liksom tidigare, ungdomar mellan 18 - 25 år, vräkningshotade barnfamiljer, sjukskrivna och långtidsbidragsberoende.

En faktor som särskilt påverkar kostnaderna är givetvis arbetsmarknadsläget och bidragstidens längd. Vidare är ärendena i innerstaden till övervägande del ensamstående hushåll utan barn som inte har rätt till några andra bidrag, t ex bostadsbidrag eller barnbidrag. Hyreskostnaden för ett andrahands- eller inneboendekontrakt överstiger ofta den genomsnittskostnad som en försörjningsstödstagare är berättigad till enligt norm, vilket i hög grad påverkar kostnadsutvecklingen. Bristen på hyreslägenheter inverkar på hyresnivån.

Äldre klienter med misstänkt neuropsykiatrisk problematik och som inte har blivit utredda av psykiatrikräver ofta ett omfattande motivationsarbete för att de ska etablera kontakter med andra viktiga aktörer, t ex sjukvården. Det ställer stora krav på personalens kompetens och kunskap. Detta är mycket tidskrävande och därmed kostnadsdrivande. Gruppen tenderar att öka.

2.8 Arbetsmarknadsåtgärder

Budget per verksamhet, netto	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
mnkr	bokslut	bokslut	bokslut	bokslut	Vp	förändring föregående år	förändring föregående år
Arbetsmarknad	1,0	2,2	2,1	1,8	1,4	0	0

Arbetslivsinriktad rehabilitering i egen regi

Arbetslivsinriktad rehabilitering i egen regi, finansieras inom ramen för ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder. Det är en insats för personer som står långt från arbetsmarknaden på grund av långtidssjukskrivningar och är ett komplement till Jobbtorg/Jobbtorg Resurs, där de har gjort bedömningen att dessa personer kräver mer omfattande insatser än vad Jobbtorget kan erbjuda. Deltagarna har tidigare varit föremål för olika åtgärder utan resultat. De kan också haft en missbruksproblematik eller odefinierad problematik. Arbetsmarknads- och rehabiliteringsteamet, som består av 4 arbetskonsulenter, har visat goda resultat med målgruppen. Förvaltningen ser att insatsen, som i hög grad är påverkad av arbetsmarknadsläget och samverkan med bl a landstinget och försäkringskassan, är direkt nödvändig även under kommande treårsperiod för att förkorta bidragstiden för den enskilde.

Genom en individuell planering med tät intern- och extern samverkan, syftar insatsen att föra deltagarna närmare arbetsmarknaden.

Östermalms stadsdelsförvaltning

Under 2013 har 75 personer varit aktuella för insatsen av dessa har 26 avslutats till egen/annan försörjning vilket betyder 34,7 % av deltagarna. Dessa deltagare har varit biståndstagare i snitt ca 5,5 år och har uppskattningsvis sammanlagt kostat ca 13 mnkr under biståndstiden. Det finns ett fortsatt behov av att jobba riktat med denna grupp försörjningsstödstagare. I dagsläget har 20 % av AR-teamets deltagare ett bidragsberoende på ca 10 år.

En uppföljning av de deltagare som avslutats tidigare år på Arbetsmarknads- och rehabiliteringsteamet visar att av de som avslutades 2011 är 91 % fortfarande självförsörjande och av de som avslutades 2012 är 78 % självförsörjande.

OSA-offentligt skyddad anställning

Eftersom deltagarna av olika skäl står mycket långt från den öppna arbetsmarknaden är det kännbart om arbetslösheten generellt är hög. Då är det mycket viktigt att det finns arbetsmarknadsåtgärder som OSA, vilket på sikt ger möjligheter att etablera sig på den öppna arbetsmarknaden. Platserna är fullbelagda och efterfrågan är stor. Det finns en oro över att Arbetsförmedlingen även i fortsättningen kommer att sänka sin ersättningsdel för den lön som utbetalas avseende OSA, vilket kommer att föranleda ökade kostnader för kommunen. Vidare påverkas kostnadsutvecklingen av att stadens egna verksamheter numera tar betalt för OSA-placeringar. Samarbetet med Jobbtorg utvecklas för att få till stånd en ökad genomströmning från OSA-placering till annan anställningsform. Även arbetet med Arbetsförmedlingen har intensifierats väsentligt under det senaste året genom större tillgång till fler typer av anställningsstöd, t ex trygghetsanställning och lönebidrag.

Feriearbete

Att ge unga människor en inblick i arbetslivet är viktigt. Det stärker ungdomars självkänsla och förebygger också sociala problem. Därför fortsätter SDF att erbjuda feriearbeten. Tilldelningen av centrala medel täcker dock inte nämndens kostnader. Intäkterna för 2014 räcker till 30 platser, inklusive satsningen "Vackra Stockholm". SDF planerar att erbjuda det dubbla, dvs 60 platser.

2.9 Övrigt

Personalstrategiska frågor

SDFs medarbetare

SDF hade februari 2014 817 tillsvidareanställda. Av dessa är 137, ca 17 %, i åldersintervallet 60-66 år. 38 personer, knappt 5 % är 64-66 år, tio vårdbiträden/undersköterskor är 64-66 år. I befattningsgruppen förskollärare, en befattning som är svår att rekrytera till för hela staden, är nio personer 64-66 år. Ca 430 medarbetare, drygt hälften av SDFs tillsvidareanställda, arbetar inom Barn och ungdom. Ca 250 medarbetare arbetar inom äldreomsorgen och ca 120 inom socialtjänsten, 19 arbetar inom administration. Den minskade efterfrågan av kommunal hemtjänst har under de senaste åren inneburit en minskning av personalvolymen. Bedömningen är att denna minskning kommer att fortsätta. Bland förvaltningens chefer är 9, ca 20 %, i intervallet 62-64 år, fyra är chefer inom Äldreomsorgen, tre inom socialtjänsten och två inom Barn och ungdom.

Östermalms stadsdelsförvaltning

Förvaltningen arbetar strukturerat med bl a företagshälsovården för att minska sjukfrånvaron. Sjukfrånvaron har i januari 2014 sjunkit till 6,1 % och hör därmed till de stadsdelar med lägst sjukfrånvaro. Personalenheten följer upp att ansvariga chefer uppmärksammar upprepad korttidsfrånvaro och att de kontaktar personalenheten och vid behov företagshälsovården för att diskutera eventuella åtgärder. Korttidssjukfrånvaron, under 14 dagar, har ökat något och utgör nu i början av 2014 drygt en 2,4 % procent av den totala sjukfrånvaron. SDF fortsätter att arbeta aktivt med olika insatser. Alla chefer med personalansvar ska arbeta med förebyggande insatser och ha aktiv kontakt vid nya sjukfall, vara väl förtrogna med rehabiliteringsprocessen och arbeta i enlighet med den.

Bemanning och Kompetensutveckling

I hela staden som råder vissa svårigheter att rekrytera förskollärare, andelen högskoleutbildad personal inom förskolan utgör idag drygt 44 %. Utbildning av barnskötare till förskollärare sker i några fall. Insatser för att kunna erbjuda utbildade barnskötare utbildning kommer att behövas göras. I samband med eventuella neddragningar inom äldreomsorgen kan det bli aktuellt med utbildningsinsatser i syfte att kunna erbjuda dessa tjänster som barnskötare. Personal inom äldreomsorgen kommer att erbjudas grundutbildning med målet att all tillsvidareanställd personal ska ha grundutbildning. Det är också viktigt att utveckla svenskkunskaperna för de anställda inom äldreomsorgen som har svenska som andra språk.

Ledarförsörjning

SDF stärker rekryteringsprocesser och utvecklingsinsatser för befintliga och blivande chefer. 2011-2012 genomfördes ett traineeprogram där 15 framtida chefer/ledare/projektledare genomgick ett utbildningsprogram. Kvalificerade medarbetare mogna för större uppdrag, har erbjudits goda möjligheter till kompetensutveckling. Under 2013 och början av 2014 har fyra av dessa börjat som chefer inom förvaltningen.

Jämställdhet och mångfald

SDFs enheter fortsätter att sträva efter en jämn könsfördelning och ökad mångfald. Resultatet av JÄMIX analyseras fortlöpande. SDF planerar att starta en jämställdhetsgrupp i syfte att ta fram ett åtgärdsprogram för att öka mångfalden och motverka diskriminering.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

Den beslutade planeringsramen för 2014 uppgår till 1 244,7 mnkr för kostnader och 42,9 mnkr för intäkter, netto 1 201,8 mnkr. För 2015 uppgår ramen till 1 241,4 mnkr för kostnader och 42,8 mnkr för intäkter, netto 1 198,6 en minskning med 3,2 mnkr. I verkligheten blir kostnadsramen något större vilket balanseras mot större intäkter. Minskningen mellan åren ligger inom individ och familjeomsorgen samt äldreomsorgen. För 2016 är planeringsförutsättningarna motsvarande som 2015, dvs 1 198,6 mnkr. Budgeten kommer att justeras inom förskola och funktionshinder utifrån prestationsförändringar och inom övriga verksamheter utifrån vid budgettillfället kända demografiska faktorer och politiska prioriteringar.

3.1 Drift

SDNs nettoutfall för år 2013 uppgick till 1 173,5 mnkr. Efter resultatdispositioner för året var nettoavvikelsen + 21,0 mnkr. Extrasatsningar i form av underhåll inom stadsmiljö kunde göras och planeringen för ett nytt ungdomshus i Humlegården ta sin start.

SDNs resultat 2013 medför ett något bättre ingångsläge inför 2013 än om utfallet legat på +/- 0. Skillnaden mellan utfall 2013 och budget 2014 är 2,4 %. Överskott fanns inom äldreomsorgen med 29,7 mnkr. Övriga programområden redovisade smärre underskott. Inom Barn och Ungdom liksom Stadsmiljö var underskotten hänförliga till satsningar. Socialtjänsten redovisade ett underskott om 3,1 mnkr vilket var en förbättring mot tidigare år men budgeten är ännu inte i balans och i och med att det i planeringsförutsättningen för flerårsprogrammet beräknas minska ytterligare behöver verksamheten planera för ytterligare åtgärder. Till 2014 införs nya ersättningssystem inom äldreomsorgen för såväl hemtjänst som vård- och omsorgsboende. För kunder inom vård- och omsorgsboende kommer ersättningarna utgå ifrån om kunden har somatisk- eller demensdiagnos. I samband med verksamhetsplanen för 2014 beräknades effekten av det nya ersättningssystemet medföra ökade kostnader motsvarande 29 mnkr vid oförändrat antal brukare. Inom hemtjänsten kommer det nya systemet utgå från registrerad tid hos brukaren. Tiden kommer mätas med elektroniskt registrering när det är infört vilket för Östermalms del beräknas till maj 2014. Det nya systemet förutsätter att utförd tid motsvarar ca 80 % av beställd tid. Den nya budgeten förutsätter att äldreomsorgsminskningen fortsätter i takt med prognoserna om färre äldre över 80 år och att behoven för den gruppen följer den antalsmässiga minskningen.

Utfallet för socialtjänsten har under de senaste åren förbättrats från -14,5 mnkr 2011 till -8,4 mnkr 2012 och 2013 var utfallet -3,1 mnkr. Prognosen i februari 2014 visar att underskotten inom verksamheterna fortsätter minska och att arbetet med budgethållningsåtgärder inom programområdet har gett goda resultat. Osäkert är hur arbetslöshetssiffrorna kommer att förändras under planperioden. Under 2013 sjönk antalet bidragshushåll i snitt under året med 3,4 % mot föregående år och i januari 2014 var antalet bidragshushåll 190 mot 195 år 2013.

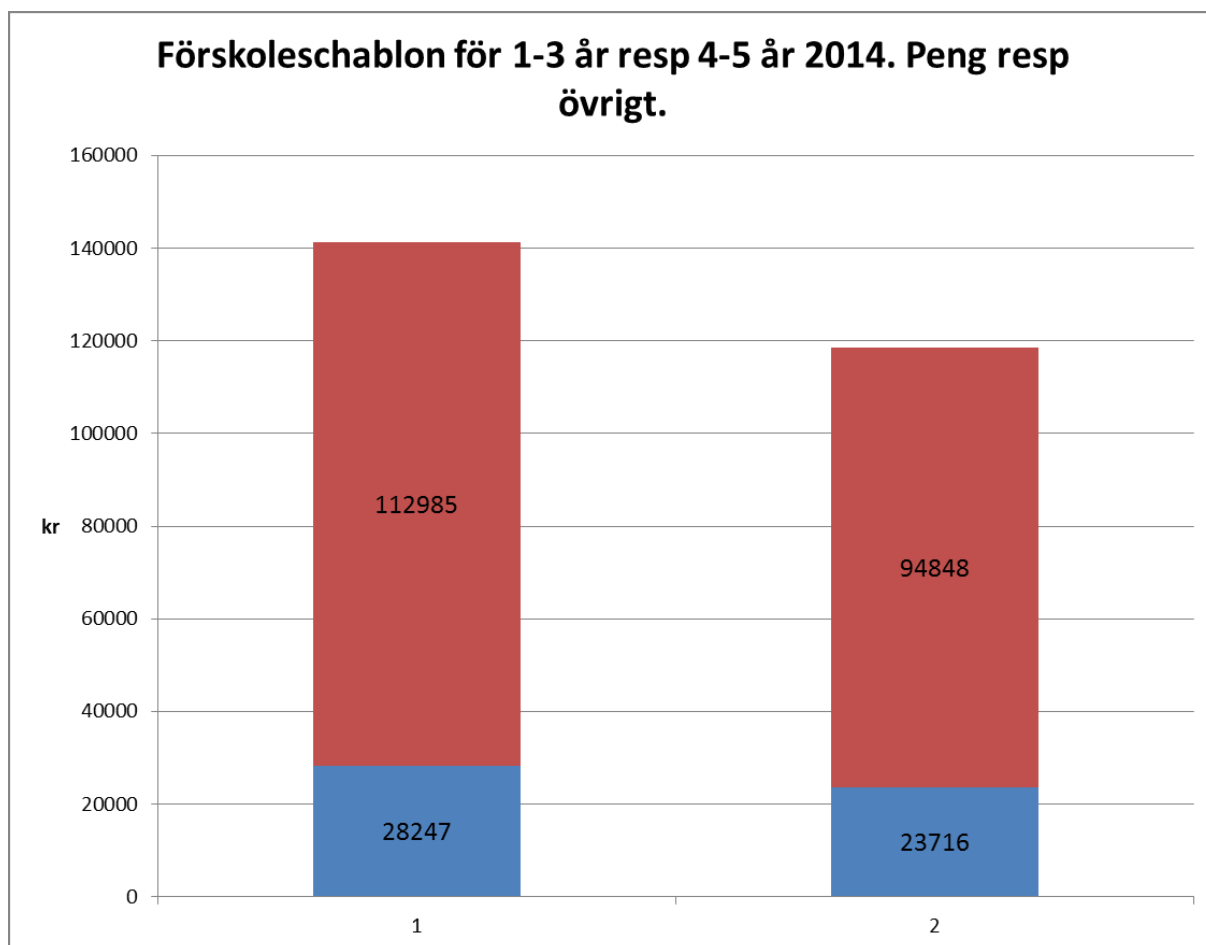
Ökningen av antalet barn i förskoleålder måste motsvaras av en planering för att kunna bereda barn plats i förskoleverksamheten. Summan av kommunala och privata utförare måste svara mot föräldrarnas behov av platser. I det nya bostadsområdet NDS planeras tidigt för nyetablering av förskolor. Vid nyetablering av förskolor i ett område av den storlek som NDS utgör bör SDN kompenseras för kapitalkostnaderna (avskrivning och räntor) vid investeringar i inventarier. Dessa investeringar kan enligt nuvarande regler inte finansieras av stimulansbidrag då stimulansbidraget inte får användas till investeringar. Därför faller kapitalkostnaderna inom driftsbudgeten och belastar SDN. Hyreskostnaden vid nyetablering av förskolor närmar sig 30 000 kr per barn och år. För att barngruppernas storlek ska hållas inom målsatta nivåer samtidigt som antalet förskollärare bibehålls eller ökar behöver i framtiden SDN med nyetablering på något sätt kompenseras för de höga hyresnivåerna antingen genom att förskoleschablonen i sin konstruktion kan kompensera vid nyetablering eller att kompensationen för höga hyror inom förskolan förstärks. Som det är idag höjs golvet och endast lokaler med hyra över 2 200kr/kvm kompenseras för dyr hyra och då bara med hälften av kostnaden. På samma sätt måste pengssystemen inom funktionsnedsatta och socialpsykiatri stimulera till att fler bostäder kan inrättas i dyra nyproduktioner.

Östermalms stadsdelsförvaltning

Karlavägen 104, box24156
10451 Stockholm
08-50810000
ostermalm@stockholm.se

stockholm.se

Förskolepengen utgör år 2014 80 % av förskoleschablonen. Förskolepengen täcker kostnader för förskolornas direkta verksamhet såsom förskolepersonal, kost, lekmaterial. Den resterande delen 28 247kr för barn i åldern 1-3år och 23 716kr för åldern 4-5år ska täcka resterade kostnader för förskolan såsom hyror, programstab, nämnd och förvaltning, verksamhetssystem. År 2013 var andelen 79 % för förskolepeng och övrigt-delen 21 % vilket i kronor motsvarade 28 786 kr resp 24165kr. Den del som ska finansiera de ökande hyreskostnaderna i innerstaden och framförallt i nya bostadsområden har alltså minskat.

Det är också viktigt att medel för ungdomssatsningar i nyetablerade områden tillförs så att t ex parklekar, fritidsgårdar, fältassistenter kan möta de nyetablerade invånarnas behov av aktiviteter och trygghet för områdets barn och ungdomar.

3.2 Investeringar

I flerårsbudgeten ska stadsdelsnämnden besluta om investeringar som nämnden anser är prioriterade för perioden. Nedan redovisas parkinvesteringar i prioritetsordning, dessa följer nämndens parkplan. Investeringsönskemålen redovisas också i bilaga.

Gustav Adolfsparken är en omtyckt park bland Östermalmsborna. Den görs tryggare och vackrare samt rustas för ett ökat besöksstryck med nya slitagetåligena gräsytor, förbättrad belysning och parkens trädbestånd ses över och vårdas. Upprustningen genomförs 2014-2016.

Östermalms stadsdelsförvaltning

Ellen Keys park ligger i en parkfattig del av innerstaden med begränsad tillgång till lekplatser. Upprustningen ska leda till långsiktig hållbarhet och att skönhetsvärdet i parken höjs genom förbättring av gräsytor, planteringar och belysning. Lekplatsen ska utvecklas till en trygg, tillgänglig och spännande plats. Ett program för upprustning tas fram under 2014, och ett genomförande planeras 2015-2017, delvis med investeringsmedel fördelade genom fördelningsnyckeln.

Finlandsparken är en viktig entré till Stockholm från Siljaterminalen. Parkens utveckling ingår i programområdet för Södra Värtahamnen, inom Norra Djurgårdsstaden. Projektets genomförande ligger dock flera år framåt i tiden och upprustningsbehovet i parken är stort. Program för upprustning planeras 2017, med fokus på tillgänglighet och ökad känsla av trygghet samt förbättrade lekmöjligheter.

För investeringsmedel fördelade genom fördelningsnyckeln rustas småparker inom stadsdelsområdet

Kapitalkostnader Stadsmiljö

För treårsperioden beräknar SDF kapitalkostnaderna, räntor och avskrivningar, till totalt 5,2 mnkr för 2015, 5,8 mnkr för 2016 och 5,8 mnkr för 2017. SDN räknar med att budgeten för kapitalkostnader kommer att justeras inför 2015.

Investeringar och kapitalkostnader för Inventarier

Med byggnation av NDS kommer såväl förskolor, parklekar som specialbostäder för personer med funktionsnedsättning att tillföras i området. Förvaltningen räknar överslagsmässigt med en investeringskostnad för uppstart per avdelning om ca 150 tkr. Utöver detta kommer under planperioden ytterligare förskoleavdelningar (se lokalförsörjningsplanen) att förberedas för. SDF ser inga större investeringar därutöver. SDF räknar med att kostnaden för kapitalkostnader (räntor och avskrivningar) i samband med investeringarna blir 1,4 mnkr i snitt per år för 2015-2017. Kapitalkostnaderna för investeringar i maskiner och inventarier påverkar driftsbudgeten och belastar det verksamhetsområde där investeringen äger rum.

4 Lokalförsörjningsplan

Samtliga nämnder ska utarbeta en lokalförsörjningsplan för att ge en samlad bild av stadens lokalförsörjning. Lokalförsörjningsplanen är ett verktyg för att staden på lokal och central nivå ska kunna planera det långsiktiga behovet av lokaler och den utgör ett viktigt led i arbetet att uppnå ett effektivt resursutnyttjande. Planen utgår från den lokalsituation som råder per den 1 mars 2014 och uppgifter redovisas med beräkning av helårseffekt.

4.1 Inledning

Östermalms SDN- område har en ökande befolkning och tillkommande bostadsområden som Norra Djurgårdsstaden men även på övriga Östermalm. Förvaltningen deltar aktivt i de nya planprojekten och nya förskolor planeras in bostadsområdena.

Behovet av specialbostäder för personer med funktionsnedsättning boende inom stadsdelsområdet kommer troligen att tillgodoses genom den planerade nybyggnationen i stadsdelen Norra Djurgårdsstaden. Förvaltningen är dock angelägen om att ytterligare

Östermalms stadsdelsförvaltning

bostäder byggs med rimliga boendekostnader, så att stadens hela behov i större utsträckning täcks.

Den äldre gruppen, 80 år och äldre, minskar fram till 2017 medan den yngre gruppen 65-79 år ökar. Då den äldre åldersgruppen bedöms ha de största behoven av äldreomsorg kommer minskningen i denna grupp sannolikt leda till ett minskat behov av insatser inom främst vård- och omsorgsboende inom plan perioden. Kundval/valfrihetssystem finns inom hemtjänsten, vård- och omsorgsboende samt inom dagverksamheter. Detta påverkar volymen verksamhet i egen regi.

4.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av faktorer som förändrar behovet av lokaler

Befolkningsprognosen visar en ökning av barn i förskoleåldern under perioden. Huvudtrenden förklaras av den utbyggnad som ska växa fram och de bostäder som planeras inom Hjorthagen och Värtahamnens område och andra byggprojekt i stadsdelsområdet, men även en period av förhöjt födelsetal i stadsdelen, föräldrarnas möjlighet att ansöka om plats när som helt under året samt att välja förskola har lett till dels ett ökat antal sökande men även en större efterfrågan på i förhållande till hemmet närbelägna placeringar. Barnantalet i stadsdelen ökade med

2,7 % mellan oktober 2012 och oktober 2013, vilket motsvarar en ökning med 85 barn.

Etableringen av fristående förskolor fortsätter. Det är dock ovisst hur många privata förskolor som startar och många som väljer privat förskolealternativ. Sedan oktober 2013 har andelen barn i kommunala förskolor varit tämligen konstant runt 54 %.

Gruppen 80 år och äldre kommer att minska fram till 2017 vilket sannolikt resulterar i ett minskat behov av vård- och omsorgsboende. Valfrihetssystemet inom vård- och omsorgsboende påverkar var förvaltningen köper sina platser. Det är viktigt att följa effekterna av valfrihetssystemet då det är den enskildes val som avgör var eventuellt överutbud av platser finns. Privata vård- och omsorgsboende inom stadsdelen kan förändra behovet av lokaler.

4.3 Kapacitet

Förskolan är organiserad i sex förskoleenheter som i sin tur består av ett antal förskolor fördelade på 36 adresser.

Antalet barn i åldern 1-5 år som var inskrivna i Östermalms kommunala förskolor hösten 2013 är 1732 barn fördelade på ca 130 barngrupper. 1440 barn var inskrivna i enskilt drivna förskolor per oktober 2013. Platskapacitet i egen regi är ca 1890 platser varierande hur många barn i olika åldrar.

I kommunal regi finns tre stödboenden enligt SoL, med totalt 25 lägenheter.

I kommunal regi finns två gruppboendestäder enligt LSS, totalt 12 lägenheter.

På entreprenad drivs fyra gruppboendestäder enligt LSS, totalt 21 lägenheter.

Totalt 58 lägenheter.

Östermalms stadsdelsförvaltning

Karlavägen 104, box24156
10451 Stockholm
08-50810000
ostermalm@stockholm.se

Inom Östermalm finns fem vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg med för närvarande totalt 417 platser, tre lokaler för öppen hemtjänst, en dagverksamhet och en träffpunkt. Gruppen 80 år och äldre kommer att minska under perioden vilket sannolikt resulterar i ett minskat behov av vård- och omsorgsboende. I den gemensamma planeringen för vård- och omsorgsboenden i Stockholms stad har tidigare konstaterat att det kommer att finnas ett visst överskott av bostäder i vård- och omsorgsboende i innerstaden. I och med valfrihetssystemet är bedömningen att ett antal av dessa bostäder kommer att vara attraktiva för äldre från övriga regioner som vill flytta till innerstaden på grund av bland annat bra kommunikationer för anhöriga.

Karlavägen 104, lokalen där stadsdelsdirektör med stab, ekonomi och personalfunktion, barn och ungdom, försörjningsstöd, beställarenheten inom äldreomsorg. Yta 2185 kvm, antal arbetsplatser 117.

Karlavägen 112, Vuxenenheten, Stöd och service, Socialpsykiatriska enheten, yta 551 kvm, antal arbetsplatser 23. Beroendemottagningen som tillhör Stockholms läns sjukvårdsområde hyr ca 137 kvm av 551 kvm, antal arbetsplatser 5.

Valhallavägen 148, Familjeenheten, yta 148 kvm, antal arbetsplatser 23, denna lokal är uppsagd.

Oxenstiernsgatan 31, Personliga ombud och kommunal, yta 113 kvm, antal arbetsplatser 5.

4.4 Förändringar i lokalbeståndet

Första etappen Norra 1 i NDS är nu slutförd och två förskolor Sandön och Rödeken har startat, förskolan Villa Ekbacken är sist i etappen, den kommer att vara färdig att starta våren 2014 med inriktning ”Natur, Kultur och Miljö”. Totalt i Etapp 1 Norra finns nu kapacitet för ca 158 barn.

I NDS fortsätter planeringen av områdets olika utbyggnadsetapper. I Etapp 1 Västra planeras tre förskolor med en kapacitet för 194 barn. Två förskolor kommer att vara klara för inflyttning under 2015 och en förskola 2016/2017.

Under 2016 planeras även en förskola i etapp Ängsbotten att starta med en kapacitet för 72 barn.

Ytterligare förskolor planeras i senare etapper.

I NDS planeras även för en parklek där ett inriktningsärende kommer att tas upp i SDN i juni. Parkleken beräknas vara klar till 2017/2018.

På Gärdet i kv Stettin kommer en ny förskola med plats för 72 barn starta ht 2016.

Ungdomsverksamhet som förvaltningen tidigare har köpt av Engelbrektsskolan och Gärdesskolan, kommer med start under våren 2014 att finnas i Humlanhuset ett ombyggt hus i Humlegården. Vardagar dagtid när ungdomarna går i skolan kommer huset kunna disponeras även för andra behov.

I NDS planeras också för 7 servicelägenheter i Etapp 1 Västra med inflyttning under 2015, samt 12 servicelägenheter i Etapp 2 Norra, planerad inflyttning 2016.

En gruppboende med 5 lägenheter är planerad i Etapp 1 Västra, inflyttning beräknas till 2016.

Östermalms stadsdelsförvaltning

Avtalet gällande lokal för Familjeenheten på Valhallavägen 148C i Fältöversten har sagts upp för avflytt av Brf Fältöversten. Avtalet upphör 2014-09-30. SDF söker nu efter en ny lokal där även den verksamhet som drivs i lokalen på Nybrogatan 60 kan få plats. Därmed kan avtalet gällande denna lokal sägas upp till 2015-05-01.

Hysesavtalet gällande arbetscenter på Sandhamngatan 8, (fastighetsägare Micasa) upphör 2016-01-01.

Den fortsatta planeringen av ett nytt äldreboende i NDS kv Brofästet har skjutits upp tills vidare av Micasa i avvaktan nya kostnadsberäkningar. Även den av Micasa planerade avvecklingen på sikt av Dianagården har skjutits upp.

4.5 Kostnadsutveckling

Lokalhyrorna på Östermalm är höga och de flesta förskolelokaler har marknadshyresavtal. SDF:s andel av hyresavtal hos privata hyresvärdar har ökat med anledning av ombildningar till bostadsrätter. Att hyra in en lokal på Östermalm kostar mellan 1 700 – 3 200 kr kvm kallhyra exkl fastighetsskatt.

I framtiden räknar SDF med att hyreskostnaden kommer att öka med anledning av nyproduktionen i NDS och andra nyproduktionsområden. I dagsläget är 5 stycken förskolor färdigprojekterade och hyressatta. Föreskolehyrorna har i NDS har nu nått sådana nivåer att de inte kan rymmas inom KF:s förskoleschablon.

SDF:s kostnader för förskolehyror kommer att öka när de gamla självkostnadsavtalen mellan staden och de kommunala bostadsbolagen sägs upp och hyran "marknadsanpassas".

Även gruppbestäder och servicelägenheter påverkas av det höga hyresläget i nyproduktionen, vilket får till följd att dessa kan bli svåra att finansiera inom gällande pengsystem.

4.6 Effektiviseringsmöjligheter

Lokalytorna på förvaltningskontoret på Karlavägen 104 har tidigare setts över och ytan har minskats vilket nu innebär att många handläggare delar rum vilket gör det svårt att ytterligare effektivisera i dessa lokaler. När nya förskolor planeras strävar SDF efter att planera så yteffektivt som möjligt. SDF ser över lokalbeståndet kontinuerligt.